

שבעת ימים פרק ראשון יומא

י.ז.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא לאו וכו' הפתח מגולה חצי הרחב היכל דרומי כלה המזבח והוא כנגד חצי החלל הפתח וכו' קשיא וכו' שמעין מהא סתמא וכו' הני עשרים וחמש חצי שמינין שאין אתה ומוך בין כנגד וכו' גדלו קאי וכלה כנגד אלמנע עורה והמזרח סולו למקום השולחנות והנסיך וכו' דאמר ליה הממונה וכו' אלמנע רובא דמונח: (ג) שם ד"ה ממנבל סידרא דאמי מדורס לפון דמתחזי ליה:

רבינו הגנאל

וכי מאן תנא מדות ר' אליעזר בן יעקב. ובא רב אדא בר בר יצחק לאוקומה ביבא חלוקה ואמר הא לשה אקצויי מקצייא מאן דאמי מצפון כו'. פ"י אקצויי מקצייא כלומר דמורות במקצוע [משוכה] מן הזווית במעט, ומאן דקאי לדרומה חזי לה בצפון ומאן דקאי בצפון חזי לה בדרום והאי דקריא צפוניא (ה) צפונית לעזרה. והאי דקרי לה דרומית דרומית לחיל. ולא פליגי ולעולם בקרן דרומית דתני ארבעה חזי בהרתי בתניין. ו' לישכות היו שם במקום אחד באמצע מקצועותיו מרובעות שהיו כנגד שתיים, וקיימן לצפון עזרה, שתיים סמוכות לעזרה ושתיים סמוכות לחיל, ההמוכות לעזרה בקדשי והסמוכות לחיל בחול. ושתיים דברי הכל שמתיהן שיון לישכת הטלאין ולשכת עושי לחם הפנים. וכו' ואתחורת היא תנא קרי להו לשכת החותמות ולשכת בית המוקד^(ז), והאי תנא לא פריש לה אלא בסימנין, וכוון על שם בית המוקד, ומסתברא לישכת הטלאים היא מערבית דרומית לומר והשונה צפונות מערבית לומר שסמוכה היא לחיל. ומגן שהיא דרומית מערבית מדרמין לשכת לחם הפנים אישכת לחם הפנים. ומשנין אמר רב הונא בריה דרב יהושע מר חשיב דרך ימין ומר חשיב דרך שמאל.

דהדין עמו דהתם לא מתחזיא פתחא מחמת י"ב מעלות שצין האולס ולמוצה להכי נקט למעלה מן הסוצב לפי שאותם מעלות הם שש אמות והם כלים כנגד כניסת הסוצב שהוא כמו כן שש אמות מן הקרקע ומה שהקשה רש"י אמאי לא משני דשולחנות ככלל נספין וכי פלגינן ככ"ה אמות י"ב ומחצה צין הכבש לכותל והשאר לשולחנות אמר ר' הו"ע י"ד ומחצה ולא מתחזי פיתחא כניסת היסוד והסוצב לא ידענא מי דחקו לפרש כן שהספר מקשה מהנהו צ" אמות דכניסת היסוד והסוצב ומומוך כך הקשה מה שהקשה שהרי נוכל לפרש דבפשיטות הוא מקשה והאי ר"י אית ליה מוצח ממונע וסתמא דמדות לית ליה ממונע ולכל הפחות רוציה דדרוס וא"כ סתמא דמדות דלא כותמיה והאי דמסיק אלא שמע מינה ר' אליעזר בן יעקב היא דלאמר כוליה דדרוס ולא קאמרינן דמתנימין דמדות ס"ל דרוציה דדרוס ולהכי היה כותל מזרחי נמוך משום דמיכסי פיתחא כשלאמר ש"צ אמות ומחצה היה צין כבש לכותל וא"כ לא יהיה לו ראייה מההיא דחיתי כראצ"י יש לומר משום דלא אשכחן אלא שלש מחלוקת צה מילתא איכא למאן דלאמר כוליה בצפון ואיכא למ"ד כוליה דדרוס ואיכא למ"ד ממונע וכיון דההיא דמדות לא מנינן לאוקומה כמאן דלאמר כוליה בצפון ולא כמאן דלאמר ממונע אין לנו לצדות מוצבו מחלוקת רביעית ולומר דקסבר מתנימין דמדות רוציה דדרוס כיון דלא אשכחן תנא דלאמר הכי אלא על כרחין ראצ"י היא דלאמר כוליה דדרוס ומה שפירש רש"י הא מני ר"י היא דקאי אההיא דתמיד אין הלשון משמע כן דהכי הוא ליה לנימר מאן תנא תמיד ר"י היא ועוד לשון הא מני רבי יהודה היא משמע דקאי אהך דלטיק מינה ועוד כיון דלא תנא לחם לטויי אלא דלא תקשי סתמא דתמיד דמדות וקאמר ר"י היא אההיא דתמיד ואין לו כח לאוקומה כותמיה אלא משום דאשכחן דפליגי אמדות טפי הוה ניחא לנימר מדאשכחן דריש פרק קדשי קדשים (יזח"ס דף נ"ג):

דסתמא דתמיד קא סברא מוצח ממונע כרבי יהודה ולא כראצ"י דקסבר כוליה דדרוס קאי ועוד קשה לימנא אצח שאול היא אההיא דתמיד כמו שהוכחמי לעיל דסתמא דתמיד דפליגי אסתמא דיומא אצח שאול היא ועוד שהוא מוחק הספרים דבכל הספרים גרס כמסקנא אלא לאו שמע מינה ראצ"י היא שמע מינה:

וְבָרַךְ אֶת חֹשֶׁבֶת דֶּרֶךְ שְׂמֵאל. תימנה לי ליימא אידוי ואידוי דרך ימין ותנא דתמיד קא חשיב מגואלי דקאי צבית המוקד גדול ופניו כנגד הלשכות ותנא דמדות קאי מאצבראי בעזרות ופניו ללשכות וקל להדין וי"ל דבמסכת תמיד פרק אמר להן הממונה (דף ג.) קטני בתר שהיו מפיסין אמר להן הממונה הביאו לי טלה מלשכת וכו' ולקמן בפ"ב (דף כה.) אמר שהיו מפיסין צלשכת הגזית אלמנא דקאי מאצבראי ולא קאי צבית המוקד ולהכי לא חוקמא דקאי מגואלי:

היה דלחם הפנים כזה ואין

מסורת הש"ס

(א) ע"י בערוך ערך דן ק"י כס"ב ר' משה הרטלן.

תוס' ישנים

האי דישבא אקצויי מיקצייא כו'. הקשה רש"י למה הוסיף למרן קן, לישני ליה צבית המוקד היה לצפון של עזרה, וא"כ היה או דרוס צבית המוקד לפון עזרה, וא"כ היה דקאמר בתמיד דלשכת טלאים הויה במקצוע לפניות מערבית היינו לפניות מערבית דעזרה שהוא מערבית דרומית של צבית המוקד, היינו דקאמר בתמיד מדות דלשכת טלאים מערבית דרומית מצבית המוקד קאי (מני). וצ"ה אמי נמי שפיר מלחם הפנים דקאמרי ליה מצבית צפון מזרחית דרומית ובתמיד חשיב ליה מצבית צפון (מערבית) [מזרחית] לפניות. דלא דחשיב ליה מצבית צפון מזרחית דרומית היינו מצבית דרומית צבית המוקד שהוא לפניות [מזרחית] של עזרה, ואמי נמי שפיר הא דקאמי בתמיד לשכת צבית המוקד ולשכת החותמות דלא חשיב הכא, שחיון שחיון לצפון הוה בעזרה. ובמדות שחשיב לשכת צבית גזוז בית צבית חשמונאי אמי מוצח ולשכת צבית העצילה דלא חשיב הכא. ואין זו קושטא כלל, כי אין לו למנות לשכת לחם הפנים ולשכת טלה קרבן עזרה וצבית המוקד, שהרי לא היו אלא צבחת מן ומחיה מפסקת בין שחיון, וא"כ היך היו שם ד' לשכות, והלא לא היו שם אלא דרומית לשכת צבית המוקד דרומית עלה מתני' דמדות קאמרי דרומית מזרחית היא איתה לשכת לחם הפנים: ומשנינן אמר רב הונא **כריש דרב יבועה**. תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בהדיא דקאזיל ומני מדרוס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והצב להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מצפון זהו סדר הקפתו ומתנימין דתמיד דלא פירש מידי איכא לנימר דדרך שמאל מנה וכו' לא תיקשי מידי מהשתא:

ואמחזה מהס צין כבש לכותל והכבש שלשים וחצי המוצח ששה עשר נמנא אלמנעו של מוצח לכוף ס"ז ומחצה שהוא אלמנע עזרה הא לא מצית אמרת שלא יהו מקום השולחנות והנספין אלא שלש ומחצה. ובעיני נראה לפרש הא דרב אדא בר אבהו וכל הסוגיא בצפון אחר רב אדא בר אבהו אמר הא מני אמתנימין דתמיד אמר להם הממונה קאי דרמיא מדות עליונה מתנימין דתמיד דפליגי אסתמא דמדות ר"י היא משמעין ליה דפליגי אסתמא דמדות דתנא ר"י אמר מוצח ממונע וכו' וא"כ ס"ד מדות ר"י היא מי משכחת לה והא תנן כו' אלמנא רוציה דמוצח דדרוס קאי שמע מינה ולא גרסינן אלא לאו שמע מינה ר"א היא והכי פירושו שמע מינה מדות לאו ר' יהודה היא: **רב אדא בר יצחק אמר הא לשכת הטלאים אקצויי מקצייא**. בשתי המקצועות נראית שארובה היא ועומדת במערב ומארכת לגד הצפון ודרוס עד קרוב למקצועות שמאלן ומאלן: **ודאמי מנפון מיתחזיא ליה**. משוכה לגד דרוס יותר: **ודאמי מדרוס מיתחזיא ליה**. משוכה לגד צפון: **מסבברא דמערבית דרומית הוה**. טפי ומודי צה תנא דתמיד אלא דנקיט סידרא (ג) מדרוס לצפון מיתחזי ליה דרך הילוכו כאילו הוא בצפון: **מדרמין לחם הפנים**. דהוה סלקא דעתיה שהוא מונה והולך דרך ימין מנפון למערב וממערב לדרוס ומדרוס למזרח לשכת הטלאים צפוניות מערבית לשכת החותמות דמערבית דרומית לשכת צבית המוקד דרומית עלה מתני' דמדות קאמרי דרומית מזרחית היא איתה לשכת לחם הפנים: **ומשנינן אמר רב הונא כריש דרב יבועה**. תנא דמדות קא חשיב דרך ימין כדמפרש בהדיא דקאזיל ומני מדרוס למזרח וממזרח לצפון ומצפון למערב וממערב לדרוס והצב להקיף סביב כל הבית ומקיף דרך ימין מצפון זהו סדר הקפתו ומתנימין דתמיד דלא פירש מידי איכא לנימר דדרך שמאל מנה וכו' לא תיקשי מידי מהשתא:

(א) ע"י מ"י פלן ד"ה הא לשכת וכו'.

(ב) וכדכרי רבנו אלעזר ימיש קושיות תוס' לעיל ע"י ד"ה דרומית מוחמת ע"ש.